

Хаврин тэрэнэ көдлмшиг түргэр, агротехническ ахр болзгт күүцэхми

КПСС-н ЦК-н февральск Пленумин болн СССР-н Деед Советин тавдгч хуралтин негдгч сессийн тууджлгч шиидврмүдиг селәнэ эдл-ахун куч-көлсчнр агъу ик политическ болн көдлмшин өргмджтэгъяр гогдж, нег дуугъяр таасцхав. Көлхозникуд болн совхозин көдлмшчнр, цуг механизатормуд колхозн тосхлтин цаарандк делгрлтин тускар Коммунистическ партин килмджд ил көдлмшярн хярү өгхин төлөд социалистическ дөрлдэнд улм шунмгъагъяр орлцдж йовна.

Партийн, советск болн профсоюзн организацс, совхозмудн болн колхозмудин гардачр социалистическ дөрлдэг улм өргэр делгрүлдж, таньгъчин цуг куч-көлсчнрин шунлтиг болн сув-седвариг хаврин тэрэ тэрлгнэ көдлмшиг ахр, агротехническ сән болзгт үзмджтэ кевэр күүцэлгэнд зөрүлдж йовна. Таньгъчин кесг совхозмудар болн колхозмудар тэрэнэ газрт чиг бэрлгн, эртэр тэргдг культур тэрлгн эклчксн баянэ.

Приютненск района 4-ч номертэ совхозин механизатормуд 3430 гектар зябь газр самлад, чиг бэрчкв. Яшкульск района 108-ч номертэ совхоз 4683 гектар газрин намрин тэрагъян самлад, хаврин тэрэнэ 4514 гектар газрин агъуд чиг бэрэд, 127 гектар газрин агъуд ичмэ тэрчксн баянэ.

СССР-н Деед Советин тавдгч хуралтин негдгч сессийн шиидврмүдэр өргмдж авсн колхозникуд, совхозин көдлмшчнр, цуг механизатормуд хаврин тэрэнэ көдлмшин түрүн өдрмүдэс авн ик гилг шунлтин үлгүр үзүлдж йовна. Нидн джил хаврин тэрэнэ көдлмшин 12 өдрин эргид көдлмшин 18 кемджэ күүцэсн үр Булавин (Западн района Южный совхозин тракторист) келдксн дөрвн сеялкэр ода өдртэ 80—100 гектар газрин агъуд тэрджэнэ. Яшалтинск района, „Новый мир“ колхозин 3-ч номертэ бригад (бригадирнэ үр И. Литвинов) 1010 гектар газрин агъуд хаврин тэрэнэ культур тэрх зурагъан көдлмшин 2,5—3 өдрт күүцэхэр тэрэнэ газран белддженэ. Эрдни-шишэ тэргдх газрур баян газрин 160 тонн удобренэ зөбгддж, тэрэнэ экнэ цеврлгддж бел кегддж. Бригадт эрдни-шишэ тэрдж ургъалгъна шишлин механизированн звено баянэ.

Ода хаврин тэрэнэ көдлмшиг делгүднэ эклдж түргэр кех цаг ирчкв. Цаг ода йирүнтэ, терүг давулдж болшго.

Тийм болдг болв чигн, хаврин тэрэнд кергтэ белдвр, нег үлү тэрэнэ эк, эрдни-шишэн эк зөбддж белдлгн ода бийнэ төгсэд уга. Дивн, Сальск болн Абганер станцас эрдни-шишэн эк зөбддж авлгъна зура таньгъчар зуг 49,2 процент күүцэгдсн баянэ.

Сарпинск района зэрм колхозмуд Абганер станцас эрдни-шишэн 1000 центнер эк авхасн 440 центнеринэ зөбддж авч. Эн района Чапаевин нертэ совхоз төмр хаалгын станцас эрдни-шишэн эк зөблгъэн бас уданар кедж йовна. Яшалтинск района зэрм колхозмуд Дивн станцас арван эк зөблгъэн бас чилэгъад уга.

Тэрэнэ экнэ дутвирг зөбддж, бел келгн—мел ямаран чигн түдвр угагъяр күүцэгдх зөвтэ. Станцас тэрэнэ эк зөблгънд эдл-аху болгънд баях машин, көлгн-күчиг цугтагъинэ олзлх кергтэ.

Дакад тэрэнэ газрур, нег үлү эрдни-шишэ тэргдх газрур баян газрин удобренэ зөблгн бас эрки чинртэ төр болдг. Баян газрин удобренэ—малин, шовуна бог-шег, умсн эдл-аху болгънд баянэ, тегэд энүг шулун болдгар теегүр зөбддж, тэрэнэ ургъц икдүлхин төлэ олзлгн—партийн, советск организацсин, совхозмудин болн колхозмудин гардачнрин, селәнэ эдл-ахун цуг специалистирин хооран саагдшго ик гилг төр болджана. Эрдни-шишэ тэрх цаг ирл, цуг куч-чидлэн баян газрин удобренэ зөблгънд тавхми, юнъгад гихлэ, баян газрин удобренэ угагъяр эрдни-шишэн ик ургъц авч болшго.

Тэрэнэ көдлмшиг бүрднэ гъуегъяр күүцэхин төлэ, колхоз болн совхоз болгънд хаврин тэрэ тэрлгнэ тодрха зура баях зөвтэ. Хаврин тэрэнэ цагт трактормудин тасрхан уга көдлмш теткхин төлэ эдниг усар, бас телү мет горючэр тетклгнэ диг-дараг бас эртэснэ халэдж, батлх кергтэ. Цуг эн төрмүд, дакад эрдни-шишэ кирсддж тэрлгънд көдлх колхозникуд белдлгн—эдл-аху болгъна гардачнрин, тус йилгъл агрономсин гол оныгт баях зөвтэ.

Хаврин тэрэнэ белдврин дуту-дундиг эртэр төгсгдж тэрэ тэрлгнэ агротехническ сән ахр болзгт үзмджтэ кевэр күүцэхин төлэ социалистическ дөрлдэ өргэр бүрдэлгн—партийн, профсоюзн болн комсомольск организацсин эрки төр болджана.